

Szépp Róza

Soha nem volt még olyan meleg, a szőlőkben ó arany ízeket faragó ős, mint abban az évben, a harmadik ezredév fordulója után alig néhány évvel. A fürtök tömege súlyosan csillogva ragyogott a tőkéken, a víz pedig, az áldott víz – amely nem minden falunak a határában tör fel ekkora buzgósággal, mint ebben a községben – lent, a mélyben, iszonytatóan jól érezte magát. Minden életet tápláló elemet buborékjai közé szippantva tört fel a kocsmá mögötti artézi kút szikvizeként. Ebből készítette Szépp Apó, a falu legtapasztaltabb embere, a nagy mesélő a helyi borokat a mindennapi munkához kínált italként fellázító fröccsnek a buborékos vizét, amit Szépp Róza, az unokája, a mindenki fejét elcsavarni képes lány csapolt bent a rozsdáálló lemezből készült pultnál, ahogyan azt kell: hitelesített merőkanállal bele a pohárba, s ráspricc arra az áldott jó szikvizet.

Szépp Apó – sok falubelijével ellentétben, akik még a szomszéd nagyvárosig se jutottak el egész unalmas és bárgyú kis életükben – ugyancsak világlátott ember volt. '38-ban spanyolosként megjárta az Ibériai-félszigetet, s mindenki nagy meghökkenésére onnan hozott asszonyt is magának, egy csodaszép asszonyt, egy fekete hajú, karcú derekú, cigányosan barnás bőrű lányt, Rosalindát, akit aztán csak Rózának hívtak később a faluban, s akit szerettek, míg élt. Szerették, mert kedves volt, közvetlen, szerették, mert kicsit furán beszélte az őt befogadók, a többiek nyelvét. Olykor butaságokat, csacsкасágokat is mondott, ám mindig énekelve dolgozott, a legnagyobb melegben is bírta a legnehezebb munkát. Míg élt, állandóan leveleket írt hazai rokonainak, és ha tehetett, akkor olvasott, azt sokan hallhatták, hogy fennhangon olvassa a latin bibliát esténként. Fura, új ételrecepteket is megtanított az asszonyoknak, kiadós, olcsó és egyszerű étkekét, gondosan kivarrott madaras hímezéseit pedig igen jól el tudta adni a város piacán. Sok évig jártak be oda, míg el nem vitte Rózát a neki kissé vizes, ködös, hideg éghajlat egy másik, melegebb, naposabb, nyugodtabb és szebb világba. Szépp Apó párja temetésének napjától fogva fehérben járt, hétköznap és ünnepnap is. Úgy mondta a helyieknek: – Ahonnan az én Rosalindám jött, ott ez a gyász színe, ezt hordom én is halálomig!

Apót nagy mesélőként és viccmesterként ismerték, sokszor ugratta azzal a népet, hogy ő bizony őfőméltósága vitéz Sóbányai Sötétnek volt a katonája, s mivel Apó igen kedvelte a műholdas tévéadókön sugárzott fantasztikus filmeket, főleg a *Star Treket*, azt is hozzátette mindig: – Amikor én katona voltam, a villanygenerális csillag-

közi lovastengerészetének biciklis bűvárosztagánál szolgáltam, mint kilngoni tolmács és fabajonett fenő százados! Persze a televízión felnőtt gyerekek röhögtek ezen a szövegen, de a tanulatlanabb népből néhányan tényleg bekapták a csalit, és az egyszerűség kedvéért százados úrnak szólították Apót. A spanyol feleségtől egy fia született, az '86-ban, már majdnem 40 évesen elpucolt Ibériába, mert a nyelvet azért csak megtanította neki az anyja. Ám előtte még felcsinált egy vak, de nagyon szép cigánylányt a faluban, ám az alig 14 éves lányka – akit sajátjai, a lováriak, kitagadtak maguk közül – behalt a szülésbe. A keskeny csípője miatt – amit olyan sokan megcsodáltak, ha néha-néha végigbortorkált a falun, a sánta bátyjára támaszkodva, hogy néhány fillért kérincseljenek gyógyszerre. A vak cigánylánytól született kislányt, mint egyetlen közvetlen hozzátartozó, néhány hónapig tartó hivatali csatározás után vehette csak magához Szépp Apó, s maga nevelte fel. Apó egy szem fia soha többé nem írt egy sort se haza spanyolból, igaz, őt sem keresték sohasem itthonról. A kislány a Szépp Róza nevet kapta, mikorra lánykává serdült, már ugyanazokat a spanyol dalokat énekelte, amelyeket boldogult nagyanyja, akit pedig nem is ismert. Apó megtanította neki a nyelvet, a nagyanyja dalait, a szokatlan recepteket, s a vér – miként a jó bor sem – nem válik vízzé, hanem inkább a víz válik borrá olykor, a lányka, a nagymama természetét, minden jó tulajdonságát is örökölte. Káprázatosan szép, jó kedélyű, énekes hangú nővé cseperedett, s az államosítás után Apónak visszaigényelt kis kocsmában dolgozott, együtt az öreggel. Mindig vidám volt, ingerlően, izgatóan, szép, lehengetően kedves is, ám tartózkodó. Finom és ívelt vonalait minden lány irigyelte. Kulcsontja gödrében akár fészket rakhatott volna egy madár, karja vékonyka volt, de izmos, bőre barnás, mindig enyhe pír volt az ajkán, a szeme mély feketeségének tekintetét egyedül csak az öreg esperes bírta állni a faluban élő férfiak közül. A többieket elöntötte a melegség vagy kiverte a hideg, ha belenéztek. Pedig nem volt abban a tekintetben semmi más, csak tisztaság, őszinteség, és egy csipet huncutság. Meg valami megfoghatatlannak tűnő fájdalom, mintha a hét sebtől vérző fiát sírba tevő Boldogasszony nézett volna az ember szemébe. A vén pap szerette Rózát, vele olvastott sokszor ígét az oltár előtti mikrofonba, a lány kristálytiszt, csilingelő szopránja megszerte kitűnt a vénasszonyok varjogó, mormogó zoltárénekléséből, a pap nem is akarta elhinni, hogy van még ilyen lány a világon. Nagyanyja után katolikusként kereszteltette Rózát Apó, s a kislány, mivel a másságot, zabigyerekséget nem tűrő és azért csúfolkodó gyerekhad kiutálta, szerette a templom békéjét, nyugalját, ami védettséget is adott neki a siserehadnyi csúfolódótól. Miután Apó és Róza visszakapták a gottwaldi időkben államosított kocsmát – amit még Apó apja, akit Vén Okosnak hívtak, Amerikában verejtekes munkával megkeresett pénzéből építtetett az első republika alatt –, először a Róza születése évében fúratott kutat tisztították ki, majd szikvízgyártó gépet vásároltak, s ebből próbáltak csendesen megélni. Csapolták a bort, a fröccsöt, sütötték a pogácsát, esténként latin bibliát olvastak, vagy a Star Trek sorozatot nézték, olykor-olykor pedig a sportközvetítéseket is, meg a híradókat is, már csak azért, hogy tudják, mi újság Ibériában.

A kűtfúrásról és annak kitisztításáról fogva Apó és Róza is kizárólag az udvar végében lévő, a hegy sziklatalpába fúrt, a barackfa mögötti artézi forrás bő kétszáz méter mélyről fakadó vizét itták nap mint nap. Fura módon soha nem is voltak ezután betegek, soha egyet nem tüszentettek, s a kicsattanó egészség mellett azt is észrevették, a tükör azt hazudja nekik, nem öregszenek olyan gyorsan, mint mások. Pedig a víz mellett semmilyen táplálékkiegészítőt soha nem ettek, nem is vettek ilyet. „Táplálékkiegészítő, táplálékkiegészítő, hát az mi a frász? Ugyanolyan marhaság, mint az ízfokozó. Jó hogy nem találtak még ki depresszióúlyosbítót ezek a tudományosok!” – így dohogott gyakran Apó, aki a forrásvíznek hála, a maga majdnem 80 évével egy jó karban lévő 50-es férfi-

nak nézett ki, Róza pedig egy kicsit érettebb kamaszlánynak, pedig már inkább a 30-hoz közeledett. A kút mellett álló barackfa sem öregedett, mert minden merítéskor megöntötték a forrás vizével. Mint amit beállítottak egy programra, évente mindig pontosan egy mázsa gyümölcsöt adott a fa, se többet, se kevesebbet. Lehetett tavaszi fagy, lehetett jégverés, ezt az egyetlen fát semmi nem károsította meg sohasem, vagy ha érte is valami, mindig összeszedte magát alig pár nap alatt a támadás után. A rendszeres termésből Apó mindig kiváló pálinkát főzetett, s a harminc év alatt bizony össze is gyűlt már vagy öt hektó pálinka, amit gondosan őriztek a hegybe fűrt pince egyik oldaljára, tíz darab bükkfahordóban. Évente mindössze egyetlen litert fogyasztottak el a nemes italból, fél litert a januári disznótorkor, meg azon a vasárnapon, amikor rájuk esett a plébános úr megvendéglése, mert jobb helyeken minden hétvégén más családnál ebédelt szombaton a vén pap. Ma már csak rosszabb helyek vannak a plébános szerint.

– Majd az esküvődön megbontjuk, lányom, majd az esküvődön olyan barackpálinkával kínálom végig a falut, olyat kóstolnak, hogy megáll a szájukban a nyelv! Ez nem metiles bohémiai pancs, hanem színtiszta életerő, csak a jövőbe fektethető – így évődött az unokával Apó, mikor megkérdezte tőle, mire tartogatja a rengeteg finom italt. Szépp Róza erre mindig csak mosolygott, a vállát vonogatta, hogy ugyan ki venné el őt itt ebben a faluban, s hagyta a kisöreget viccelődni. Titokban azonban erősen reménykedett, hogy talpig fehérben, nagyanyja celofánba csomagolt, máig megőrzött mirtuszkoszorújával a fején majd csak elkíséri valaki a domboldalon álló templomba. Közel a 30-hoz egyre gyakrabban jutott ez az eszébe. Meg az is, de szinte naponta, hogy a templom bejáratától alig tízlépésnyire pihen a nagymama, akinek a sírján mindig olyan erős illatú a levendula, amit a kérésére odaültettek. A forrás vizével öntözte azt Róza, néha egészen a kocsmáig lehozta az illatot a szél, ha a hegy felől, eső előtt fűjdogni kezdett. Valami sötét erőt is érzett ilyenkor Szépp Róza, ami árnyékot vetett a fehér, fényes álmára, a menyasszonyság vágyására. De mindig elhessegette a rossz gondolatokat, térült-fordult, munkát mindig talált, egy kocsmában mindig akad is munka, vagy ha nem, akkor valamelyik csatornán biztosan megy valami jó kis science-fiction, s azon jól lehet szórakozni.

Az a csodálatos mediterrán szeptember abban az évben olyan nyugodtságot hozott a falura, mint még soha. Már három hónapja nem esett egy csepp eső sem, mind kiszáradtak lent a falu kútjai, meg a templomot megölelő patak is elvékonyodott, de az artézi kút változatlan bőséggel ontotta magából a vizet. Rá is kaptak egyre többen a fröccsözésre, s ettől valahogy mindenki nyugodtabb, kiegyensúlyozottabb, egészségesebb lett az alatt a pár hónap alatt, mint valaha korábban volt. Három olyan meddőnek pletykált asszony is másállapotba esett júliustól szeptemberig, akiken még a járási kórház nőgyógyásza sem tudott eddig segíteni. Bár nem ők itták a fröccsöt, hanem a férjük, de mégis áldott állapotba kerültek. Hogy tán nem is bennük volt eddig sem a hiba? Már ezt senki nem tudhatja, de a hűségük az legalább bizonyosságot nyert, mert mégiscsak a férfinépen látszott jobban a felbuzdulás, a javulás állapota, ők jártak kocsmába. – Ki az élet vizét issza, nem lesz abból ateista, piros gatyás kommunista! – így élcelődött a javuló hangulatú, étellel telő férfiakon a vén pap, aki maga is meglepve tapasztalta, hogy a Rózáék kútjának vizét fogyasztva már néhány hete felettébb érdekes, legutóbb kispap korában tapasztalt dolgok történnek vele deréktájban, különösen reggelente. Azt is megfigyelte, mióta a kútról hordta a vizet a templomi vázákba Róza, azóta a vágott virágok sokkal tovább kibírják, s valami különös csoda folytán a méhek, mint valami részeg horda, állandóan a templomi virágokat ostromolják zúgva, zümmögve egy kis virágpórért.

Róza a körötte buzgó élettől még szebbé, még kívánatosabbá vált. Talán kigömbölyödött kissé, harapnivaló, telt barack jutott róla az eszébe minden rábámuló férfinak. Olyan gyümölcs, amelyet csak tele szájjal, habzsolva és bent, lélekben énekelve lehet majszolni, lenyugvó nap fényében, könyökre csurgó, édes levektől ragadósan, egy dús domboldalon, szerelmeskedés után. Egyedül Szépp Apó kezdett el aggódni, mert vénemberként tudta: minden bőség megelőz valami nagy ínséget, s aggódott azért is, mert minden nyugalom, vígság, békesség mellett már látni vélte a viharos pusztítás árnyát, mely hamarosan megérkezik majd ebbe a bukolikus hangulatú faluba. Meg aztán ezek a maják is idegesítették ezzel a világvége elmélettel, ha nem is hitt benne, de ott furdalta a kisördög miatta. Igaz, december még messze, meg aztán mit kell ilyen marhaságokkal foglalkoznia annak, aki már 80 évet leélt?! Róza sorsa inkább nyomta a lelkét, vénemberként tudta: neki minden nap ajándék, amit munkával, komolyabb fájdalom nélkül él meg, s ha ő is elmegy abba fényes világba, Rosalindája után, akkor bizony lesz majd, aki ráveti magát a sok munkával felépített kis nyugalomszigetre, hogy azt felélje, feldúlja. Legjobban azért mégis azt sajnálta volna, ha hirtelen elhunyas miatt nem nézhetné végig a most kezdődött sci-fi sorozatot, amelyen olyan sokat bírt nevetni. S amelynek a kedvéért ismét elkezdett klingoniul tanulni.

Szeptember végén, mikor már a távoli bérci tető olyan költőien havas sipkát vett fel, s a barackfa is elkezdte elengedni piros szárú leveleit, egy amerikai terepjáró állt meg a kocsmá előtt, márkáját már csak azért sem tüntethetjük fel, nehogy reklámnak higgyék azt a szépprózát az olvasók. Balról, mint valami rendezői utasításra, szépen sugárzott a fény, a korábban erős szél éppen elállt, a madarak hirtelen elcsendesedtek, a virágok

Tarcs rendet, talált vizuális költemény, 1973

kihúzták magukat, egy lepke, látva a történéseket, önként és pihegve belekoccant a kocsmába ablaküvegébe, majd lepergett, úgy maradt, s máris ráleptek a hangyák, perc múlva nyoma sem volt, mintha nem is lett volna soha az a pár szárnyacsattogás és az a színes minta a szárnyakon.

Az autóból poros bakancsú, jóképű, elmenne filmsztárnak is férfiember lépett ki, ausztráliai kalapját hátracsapva, táskáját vállára vetve indult a kocsmába felé, szomjasan, izzadtan. Egy fehér ló is átkocogott a téren, s nézte a férfit, nagy és méla pofával, nézte, és lassan meghajtotta a fejét, elvonult a falu alvége felé, onnan nem is fordult vissza, mert nem volt szerepe több ebben a mesében, de most éppen jó volt látni a kocogását. A férfi alig egy félórása még hegyen járt, a falu feletti hegyen, ahol az állami erdők tölgyesében pár napja egy monstrum dübörgésére lettek figyelmesek a falubeliek. Azt emberemlékezet óta tudta mindenki: ami a hegy felől jön, az sose hoz jót. Abból az irányból érkezett a falu első párttitkára, minden hadsereg, a legnehezebb terepalakulat a hegy felől zúdult az elmúlt századok alatt a falura, így persze az orosz megszállók is '68-ban. Bolond Pista, a falu pásztora, akit zoofília miatt lecsuktak, szintén a hegy túloldalán lévő tanyáról érkezett, s még folytathatnánk a sort. Az autóból kiszálló férfi a geológusok főnöke, vagyis a főgeológus volt. Soha ezelőtt nem járt még itt, csak a térképről ismerte a vidéket, azt viszont tudta róla, olyan maradványhegy tövében karéjosodott ki a település, amely évmilliókkal ezelőtt emelkedett ki egy édesvízű tenger vizéből, s amelynek mélyén, úgy száz méterre a fák görcsös gyökere alatt, káprázatos mintázatú és ritka szép színű márvány rejlik. Megbecsülni se lehet még, hány millió tonna. Szépp Apó már azon a napon tudta, mikor a vassárkányra hasonlító monstrum felkapaszzkodott a hegy tetejére: vége a békés, bukolikus világnak, vége a nyugalomnak, hacsak valami csoda nem történik. Ha morgás, dübörgés hallatszik a hegy felől, akkor a pusztulás meglepette már az ő zászlajait a falu felett, s miként azt Rosalindája egyszer halála előtti lázálmában megjósolta: még a halottak is kijönnek majd a földből. A szörnyű jóslat szerint elapadnak a vizek, kivágják a szőlőt és a fákat, elbontják a templomot, csőbe zárva munkára fogják a patakot, meghal a forrás, s beteg, szürke, kőporos arcú, félholt lesz itt mindenki nemsokára. Holdbéli táj, mint a Pírx pilótában, hacsak... De ezt már nem tudta elmondani Rosalinda, mi az a hacsak, mert magához szólította az Úr, harangok szavát hallotta messziről, mint Winettou a sorozat negyedik részében, mikor meghal fehér testvére életét megmentve.

A férfi csendesen köszönt, mikor belépett a kocsmába. Szépp Róza éppen a televízió sportcsatornáját próbálta beállítani, mert tudta, aznap este nagy meccs várja a nézőket, az Európa-Bajnokság döntője. A férfinép pedig, ha focit néz, a nagy szurkolásban hamar kiszárad a torka, s olyankor jólesik a szilkvizes fröccs, hamarabb csúszik a frissen sült pogácsa, amelyet éppen most vett ki a villany sütőből, s amelynek illata végigkorcsolyázott az egész kocsmán. Senki nem volt még az ivóban, rendes falubéli csak este hat körül, miután dolgát végezte, akkor jött ki néhány pohár italtra, s este tízkor mindenki szépen haza is ment. Mert borvidéken, gyarapodást magának kívánó faluban illik reggel kelni, s dologra menni. Ez volt a széles környéken a leggazdagabb falu, szőlője, erdője és jó földjei miatt, meg a szorgalom, a mértéktartás miatt is. Száz éve nem történt itt gyilkosság, verekedésre fél évszázada nem volt példa, mióta a vén pap itt szolgált. Ő volt a nagy nyugalomnak az egyik letéteményese, aki egyszer régen arra tudta rávenni az asszonyokat: tagadják meg férjüktől azt, amit azok olyan igen természetesnek vesznek, ha úgy látják, hogy másképp nem megy a dolgoknak az intézése. Három hónap asszonyi hátat fordítás után meg is nyerte a csatát a duhajkodó, káromkodó, munkát hanyagoló férfikkal szemben a pap, aki ezután mindig hirdette, kissé kifordítva az ismert mondást, az alábbi bölcsességét: A férfi a fej, ám az asszony a nyakcsigolya, úgy fordul a fej, ahogy a nyakcsigolya kopik!

Fél évszázada tehát csak gyarapodás volt a faluban, s hogy a híveknek vastagabb volt a bukszájuk, így a perselybe is több koppant. Ilyen helyre érkezett az ausztráliai kalapos férfi, csillogó pultú, takaros abrosszal terített kocsmába, ahol jó illatú levendulák virítottak a bejárat mellett. Bár sokat látott, sok faluban, munkásszállón, hotelban és keréken guruló, szállásként szolgáló kocsimban megfordult s aludt már a geológus, most torkára fagyott a köszönés. Szépp Rózát nem hiába hívták Széppnek. Barna bőrén mosolygott a nap, válla csillogott, derekán feszült a kötény. Elasztikus farmer, laza trikó rajta, olyan látványt nyújtva, amely még annak is megolvasztatja a szívét, aki máshol mindenhol keménynek látszik kifelé, esetleg azt is megkeményíti, aki már régen csak kis kék pirulákkal tud segíteni magán.

– Egy pohár fröccsöt kérek, szilvából! – kérte ki italát a geológus, s le is telepedett mindjárt a pulthoz közeli asztalok egyikéhez.

– Máris! – így a válasz, s Róza gyakorlott mozdulatokkal merte a bort, csapolta a szikvizet, amely a csodakútban a víz életet tápláló összes elemét képes volt buborékjai közé felszippanítani. A geológus, amint beleivott a fröccsbe, máris tudta, itt valami igen különleges dologra akadt. Nem szólt, csak csendesen kiitta az italt, majd kért egy pohár tiszta szikvizet. Aki sokféle járt, sokféle vizet ivott már, sokat hazudhat is, akár még az élet vizéről is, amit oly sokan keresnek. A Rózáék kútjában fakadóhoz hasonló vizet azonban még sehol korábban nem ivott az ausztrál kalapos férfi. Benne volt abban minden harmónia, ami egy vízben benne lehet. Jód és mangán, vas és kalcium, magnézium és nyomelemek, meg ki tudja, mennyi fajta ásvány sójának kiegyensúlyozott harmóniája táncolt benne, a buborékokban.

– Honnan ez a víz? – tette fel meglepetését leplezve a geológus.

– A kertünk végéből, a hegy tövéből – szólt vissza könnyedén Róza.

– Különleges forrás lehet az, ilyen vizet még nem ittam!

– Maga is rendszeren programhibás lehet, a vizet dicséri, nem a bort!

– A szilváni se volt gyenge, de úgy látom, itt a víznek literje értékesebb, mint a bornak.

– Hiszi maga! Láttam én már karón nyávogó fekete macskát, ne tessék nekem ilyet bemagyarázni! – vágott vissza Róza, aki észrevette: a kalapos férfi nyugodtan állja az ő tekintetét, s nemhogy elkapta volna a szemét róla, hanem egyre mélyebben belefúródott a tekintetébe.

– Ha így néz, még beleszédülök itt a pulthoz. Mivel szolgálhatok még?

– Mutassa meg nekem, hol ered a víz! Geológusként ez érdekel, bár a maga formás válla is le tudna kötni – s ez a mondat udvarlásnak is beillett, pláne egy olyan embertől, aki a kövek világában van inkább otthon, s nem a lányok meghódításán töri egész nap a fejét.

Róza semmit sem szólt a kihívásra, csak kiakasztotta a kocsmá ajtajára a „Mindjárt jövök” feliratú táblát, majd szótlanul a kert vége felé mutatta az irányt. Riadttá vált, elgyengült, még a tévékészüléket sem kapcsolta át, hanem csak úgy hagyta némán villogni, két sportadó közötti szürke szítálással a képernyőn, amikor elindult az idegen férfival a kert felé. Halványan, elmosódva látszottak csak valami figurák a képernyőn, akár balettnek, akár úrháborúnak is nézhette az ember. Rövid, meredek kaptató vitt a kúthoz, egy terméskövekkel szépen kirakott lépcső, mellette dália, krizantémok dús sora, meg egy mogyoróbokor, kis ágyásban pedig súlyos illatú fűszernövények napoztak a domboldalon a ház mögött. Az a száz lépés, fel a kútig, mint egy hosszú nyár, olyan végtelenek és andalítóknak, borzongatóknak és félelmetesnek tűnt. Rózának. A kalapos férfi a virágokat, a lépcső köveinek erezetét, a rendkívül dús fűszernövényeket figyelte, s bár a

lány is érdekelte, inkább arra a titokra volt kíváncsi: mitől van itt ilyen életerő mindenben? Ahogy ezt megérezte, hogy valami irgalmatlan, nagyon ismeretlen dolognak jutott itt a nyomára, el is bizonytalanodott. Átfutott az agyán: van-e joga neki a hegy tetején kezdődött fúrással átformálni ennek a vidéknek az arcát vagy sem? Végeredményben rajta múlt itt most minden. Mert ha a szakvéleményébe azt írja bele, a hegy alatti márvány kitermelése nem kifizetődő, drága és nem melleleg súlyos környezeti hatással van a vidékre, akkor nem lesz itt bánya még minimum száz évig.

– Nem tudok semmit erről a faluról, maga az első ember, akivel itt találkoztam. Azért vagyok itt, hogy eldöntsem, legyen-e márványbánya vagy sem itt a hegyen. Ha lesz, itt minden másképpen fog kinézni. A fúrások azt mutatják, a templom alatt majdnem a felszínhez közel van a kőzet jól bányászható rétege, vagy tíz méter vastagon s még lejjebb, már húsz-harminc méter vastag, egészen száz méteren pedig már majdnem ötven méteres réteg van a föld alatt. Ami azt jelenti: le kellene bontani a templomot, exhumálni a temetőt, elterelni a patakot, iparvágányt áthúzni ide a szomszéd faluból, át a kerteken, talán éppen ezen is, utakat, villanyvezetéket, trafoállomást, rakodó rámpát, isten tudja mi mindent kiépíteni. Eltűnne minden, ami most van – s ahogy befejezte a geológus ezt a kíméletlen és pontos helyzetelemzést, megkönnyebbült. A lány keresztbefont karral állt vele szemben, fújta az ismét feltámadt szél a haját, borzongatta a vállát, ujjai elfehéredtek, szeme kitérült és harmatos kis cseppek jelentek meg a szeme sarkában. Balról érte a fény, olyannak tűnt, mint egy mexikói szappanopera utolsó részének záró képén a főhős, aki éppen elveszti a boldogságát.

– Tudtam én ezt, éreztem. Ezért szomorodtak el tegnap a virágaim, elbujdokolt a macskám, leesett az oltárról a kehely a misén. Még a hangosítás is csak recsegett tegnap. Szóval elveszi a nyugalmat, elbontja a templomot, csöbe zárja a patakat, kiforgatja a földből a sírokat. Azt meg is álmodtam, hogy soha nem látott nagyanyám sírva biciklizik végig a falun, mint egy szürke árnyék, pedig azt sem tudom, biciklizett-e valaha? – ez zúdult ki Rózából. S míg keserűvé egyenesedett szájával szinte köpte a szavakat magából, hirtelen fekete felhő borult a hegyre, onnan jött vihar, ahonnan soha korábban jó még nem. Már is csapkodni kezdtek a villámok. Ott álltak félúton a kút felé. A virágok gyorsan bezárkózott szirmai repkedtek mellettük, sikoltó madarak bújtak a fák közé, zuhogni kezdett, kövér, hegyes szemű cseppek verték az arcukat, vállukat, Róza nyakából két szép érett körtét formázó melle közé csatakos árként, könnyel keverve, sósan zúdult a víz. Nem is tudták, hogyan és miként, egymás kezébe kapaszkodva futottak a templom felé – közelebb volt már az, mint a kocma, ó, bárcsak így lenne ez gyakrabban –, s ott beálltak a bejáratot védő kis üvegtető alá. Szakadt, rohant a víz a domboldalon, ágakat, madárfészket, virágot, temetői csokrot hintáztatva a hátán, ropogott, riadt az erdő, olyan vadul dobolt az eső a bádogereszeken, mintha őskori hordák éppen a világ múlását és új világ születését ünnepelték volna százezer tam-tam dobbal. Katasztrófafilmhez jó lett volna ez a vihar díszletnek, de ezúttal valós történésként esett meg. A geológus, aki vulkánok torkát is vizsgálta már fiatal korában, soha nem látott még ilyen gyors és erős vihart. Egy óráig dült a szél és az eső, addig, míg ki nem mosta a templomot ölelő patak a medréből a márványrétegnak egy csillogó, kékes padját, a homokot pedig lerakta a falu közepén. Róza elgyötört, riadt tekintetét követve azt látta a geológus, a templom bejáratától alig pár lépésre lévő sírról lefaragta a zúduló ár a földet, úgy, hogy a koporsó korhadó deszkája is kilátszott a sárból. Rosalinda sírját mosta ki, s Róza érezte, most valami olyan dolog történik, ami az ő életét megváltoztatja. A geológus tudta, mit fog tenni, s azt is, mit fog ezért cserébe kérni a sorstól.

– Figyeljen! Rohanjon haza, nézze meg, mi történt a házzal, én nemsokára ott leszek. Van itt valahol egy lapát vagy kapa? – kérdezte a férfi. Róza gyorsan a sekrestye mellett kis fabódéhoz futott, kapát, lapátot kerített, szótlanul odaadta a férfinak. Valahogy megbízott benne. Amikor ott állt a geológus vele szemben, s szeme sarkában hirtelen egy súlyos döntés fáradtsága jelent meg egyetlen kemény ráncná élesedve. Mint amikor egy űrhajó kapitánya kiadja a parancsot az ismeretlen civilizáció elpusztítására, olyan volt az a tekintet. Talán azt érezte meg: ez az a férfi, akiért hajlandó lesz a mirtuszkoszorút majd a fejére tenni? Nem tudni. Hiszen semmi sem történt még köztük. Hirtelen néhány lépésre feltűnt Apó, aki csuromvizesen, egy kapa nyelére támaszkodva lépkedett feléjük.

– Fogjunk bele, takarjuk el ezt az átkozott márványt, ne lássa más! – mondta halkán, s máris elkezdte a patak partjáról a kékes színű kőpadra ráhúzni a vöröses agyagot. A geológus odalépett, hogy segítsen az öregnek a patakpartról ráhúzni a földet a kék kőpadra. Róza riadtan lépkedett lefelé a hegyről, látta, a hirtelen leszakadó víz irdatlan kárt okozva tépte, marta végig a falut. Sár és sár, mindenhol, de ahogy a kocsmá felé nézett, azt is látta, a barackfa ágai közül egyet sem tépett le a szél, s a kút vizének sugara is tisztán, fényes csíkként csordogált fent a domboldalon. – Az álom a mirtuszkoszorúról! Hát mégis? Vagy mégse? – dűnnyögte maga elé.

Apó és a geológus jó negyedóra heves tempójú munkával kavicsot és sarat kapart a márványpadra, a patak, amely alig félórája még vadul mosta kifelé a homokot saját medréből, most mintha segíteni akarna nekik, megszelídülve és lassan tisztulva éppen a márványpadra kezdte lerakni a hegy oldalából kimosott kavicsot. A két férfi szótlanul a félig kimosott sírhoz ment, néhány súlyos terméskővel hirtelen keretet raktak, a málos-nyúlós földet visszalapátolták a kikandikáló deszkák fölé. Apó a legnagyobb levendulabokrot óvatosan a visszarakott halomra ültette át, a növény, mintha fellélegzett volna, alig pár perccel a visszaültetés után kezdte kinyitni a vihar alatt bezárt virágait.

– Talán béke lesz végtelen, s a halottak is mosolyognak majd az égben és a földben. Hogy mikor lesz ez? Csak soha, vagy egyszer se tán? Hogy bármi is legyen, ahhoz előbb el kell innen menni! – gondolta a geológus. Talán majd egyszer visszajönni is lehet ide, de csak vénen és félvakon, félhülyén, hogy véletlenül se higgyék el, megszerette ezt a bukolikus és csendes falut. Ahol volt idő, hogy olykor hátat fordítottak az asszonyok, ahol fél évszázad után furákat tapasztalt a vén plébános reggelente, s ahol egy égő, fekete szemű, szoprán hangon zsoltárt és dicséretet éneklő lány kocsmárosként mérte a fröccsöt, és nem kellett senkinek, mert mindenkinek kellett volna. Mintha száz év magány után ezer, végtelenül csendes év jönne. Elmaradnak végleg a focimeccsek a tévében, véget érnek a sorozatok, leszállnak az űrhajók az anyabolygón, nyugdíjba küldik a pilótákat, s nem lesz a kocsmában frissen sült pogácsa, nem lesz élet vizével hígított fröccs. Csak illúzió marad az értelmes munkában elfáradt férfiak nyugodt elalvása még este tíz óra előtt. Nyitva marad a hegy, elzárul a forrás, megcsúnyulnak a szépek, megszépülnek a holtak. Szépp Róza, mint egy mesehős, továbbmegy innen, nem lesz sem boldog, sem boldogtalan, csak élni fog. Az magában véve egy egészen kifutható pálya lenne ugyan, de minek egy sima élet? Olyan indulással, hogy spanyol nagyanya, cigány anya, örök élet kútja, meg sok liter barackpálinka a hegy alatti pincében, csak lesz valamilyen vége egyszer ennek a történetnek. Ha más nem, akkor másnapos lesz az írója, akinek a hétköznapjai szürkék és még csak tovább sem gondolhatóak, mert meghalt benne a mese. De azért írta le, hogy a kiváltságosok újraálmodhassák, színt, életet újrararázsolva bele. Csak inni kell majd a forrás vizéből. Meg kell találni ezt a falut!